

Nålmärken från Arbetarrörelsen, samlingen tillhör Minnesbiblioteket

(S.R.---) = Hänvisning till samlarrapportsnummer utgivna av Arbetarrörelsens Förstamajförening (1981–2010)

Handels tavlan

Vänster rad 1

1.1 *Handelsanställdas förbund* (ofta kallat *Handels*), utkom 1985. (S.R.37 & 140)

- 1906 bildades Svenska Varuutkörerförbundet av olika avdelningar av varuutkörare
- 1916 byter förbundet namn till Svenska Handelsarbetareförbundet
- 1957 görs ett namnbyte till **Handelsanställdas förbund**, konkurrensen med HTF bidrog till namnbytet, argumentet var att ett namnbyte skulle underlätta agitationsarbetet bland butik- och kontorsanställda. Konkurrerande

tjänstemannaorganisationer hävdade att **Handelsarbetareförbundet** i första hand var en organisation för anställda som hade grövre arbetsuppgifter inom varuhandeln.

Källa: Fackförening i storstad Handels avdelning 20 Stockholm 1912 – 2012 skriven av Jonny Hjelm

- 1970 uppgick Svenska Urmakeriarbetareförbundet (1919–1970) i Handels
- 1989 uppgick Frisöranställdas förbund (1973–1989) i Handels
- 2001 anslöt sig Folksam försäkringsombud till Handels. De var tidigare organiserade i Försäkringsanställdas förbund

1.2 *Handelsanställdas förbund*, utkom 1990. (S.R.140)

1.3 *Handelsanställdas förbund*, utkom 1990. (S.R.711)

1.4–5 *Handelsanställdas förbund*, utkom 1974. (S.R.140)

1.6–7. **Svenska Handelsanställdas förbund**, utkom på 1960-talet och kallas för Stockholmsmärket. (S.R.140)

1.7 **Svenska Handelsarbetareförbundet**, utkom 1951. (S.R.140)

1.8 **Svenska Handelsarbetareförbundet**, utkom 1939. (S.R.49 & 140)

1.9–11 **Svenska Handelsarbetareförbundet**, äldsta förbundsmärket finns i tre färger guld, silver och oxiderat. (S.R.140)

1.12 **Handelsanställdas förbund**, hedersnål i 18 karats guld.

Med uppskattning av mångårigt plikttroget arbete till gagn för förbundets strävande utnämner förbundsstyrelsen INGE JOHANSSON till hedersmedlem i Handelsanställdas förbund. Malmö den 20 / 2-1997.

Texten stod i asken som Inge fick när han mottog hedersnålen. (S.R.295)

1.13 *Handelsanställdas förbund*, hedersnål i 18 karats guld stämplad B10=1976. Reglerna för att bli hedersmedlem i Handels, haft ett 30-årigt medlemskap och 25 år som aktiv medlem. (S.R.140)

1.14 *Handelsanställdas förbund*, hedersnål i 18 karats guld stämplad Q9=1966. (S.R.140)

Vänstersidan av tavla, rad 1 A (under rad 1)

1A.1 *H Handels, Handelsanställdas förbund* (ofta kallat Handels). Utkom 2018 i samband med en uppdatering av Handels logotype.

1A.2 *H, Handelsanställdas förbund* (ofta kallat *Handels*), utkom 2018 i samband med en uppdatering av Handels logotype.

Vänstersida av tavlan, rad 2

2.1 Svenska Handelsarbetareförbundets kongress i Malmö 1926. (S.R.140)

2.2 Svenska Handelsarbetareförbundet Jubileumskongress 1906-1931. (S.R.140)

2.3 Svenska Handelsarbetareförbundet 30 års Jubileum 1906-1936, kongressmärke 1936. (S.R.140)

2.4 Svenska Handelsarbetareförbundet kongressen 4-9 Aug 1941. (S.R.140)

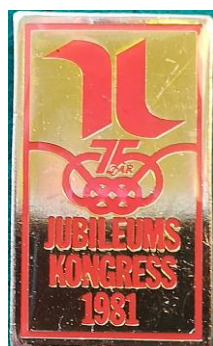
2.5 Svenska Handelsarbetareförbundet kongressen 1946. (S.R.140)

2.6 Svenska Handelsarbetare Förbundets kongressen 1951. (S.R.140)

2.7 Handels Jubileumskongress 1956. (S.R.140)

2.8 Handelsanställdas Jubileums kongress 1981 75 år. (S.R.140)

2.9 Handels kongress 1986 skapa tillsammans. (S.R.140)

2.10 Handels kongress 12-18 maj 1991. (S.R.140)

2.11 Handels kongress 1996. (S.R.295)

Vänster rad 3

3.1 Handels kongress 2001. (S.R.503)

3.2 Handels kongress jubileum 100 år 1906-2006. (S.R.661)

3.3 Handels 100 år 1906-2006. (S.R.661)

3.4 Handels kongress 2011 att göra skillnad.

3.5 Handels Kongress 2016, märket finns i fem olika färger. **Handels** har olika komplementfärger till sin röda färg, några av dem användes på kongressmärkets årtal.

3.6 **Handels Kongress 2021**, temat "Handelskraft" som var planerad att genomföras den 5–9 maj 2021 i Umeå Folkets Hus men som på grund av pandemin genomfördes i två delar, den första delen helt digitalt den 5–6 maj 2021 och den andra delen digifysiskt med avdelningsvisa hubbar den 10–13 januari 2022. Symbolen på kongressmärket som liknar pratbubblor är ett återkommande designelement i Handels profil, och särskilt för kongressen 2021, där det återkom på material och i dekor. Pratbubblorna signalerar diskussion/många röster/högt i tak.

3.7 **Handels sångkör 1945.** (S.R.142)

Vänster rad 4

4.1 **SFBF, Svenska frisörbiträdesförbundet.** (S.R.423)

- 1906 bildades **Svenska frisörbiträdesförbundet**
- 1927 gjordes ett namnbyte till Svenska Frisörarbetareförbundet

4.2 **SFAF, Svenska frisörarbetareförbundet.** (S.R.423)

- 1906 bildades Svenska frisörbiträdesförbundet
- 1927 gjordes ett namnbyte till **Svenska frisörarbetareförbundet**
- 1973 gjordes ett namnbyte till Frisöranställdas förbund

4.3 **SFAF, Svenska frisörarbetareförbundet**s hedersnål i 18 karats guld, stämplad M9=1962. Utdelades till medlemmar med trettioårs medlemskap i förbundet. Märket tilldelades Frisöranställdasförbunds siste ordförande Åke Rytteblad. (S.R.806)

4.4 **FAF, Frisöranställdasförbund**. (S.R.423)

- 1906 bildades Svenska frisörbiträdesförbundet
- 1927 gjordes ett namnbyte till Svenska frisörarbetareförbundet
- 1973 gjordes ett namnbyte till **Frisöranställdas förbund**
- 1989 uppgick förbundet i Handelsanställdas förbund

4.5 **Frisöranställdas förbund**, hedersnål i 18 karatsguld stämplad E10=1979. (S.R.423)

4.6 **Fönen**, en klubb inom Frisörarbetareförbundet i Malmö på 1950-talet, äkta silver. (S.R.190)

4.7 "**Svenska Urmakeriarbetareförbundet**" (S.R.180)

- 1919 bildades **Svenska Urmakeriarbetareförbundet**
- 1970 uppgick förbundet i Handelsanställdas förbund, ca 200 medlemmar

4.8 **SDFN**, märket utkom 1924 när den första nordiska handelskursen i Sverige genomfördes. (S.R.143)

4.9 "**Nordiska huvudstadskonferensen i Helsingfors 1983**", var den 14:e konferensen. På märket finns de svenska, danska, norska och finska förbundsemlen.

Norge: Handel og Kontor

Danmark: Handels- og Kontorfunktionærernes Förbund

Finland: Handelsbranschens föreståndarförbund

(S.R.143)

4.10-11 **FIET**, är franska initialer. *Internationalen för handels- och kontorsanställda samt privatanställda tjänstemän.*

- 1904 bildades **FIET**
- 1988 företrädde **FIET** nio miljoner medlemmar i 317 olika förbund i 100 länder. Fackgrupperna är Bank, Fastighetservice, Försäkring, Handel, Hårfrisering, Industri, Socialförsäkring och Hälsovård.
- 2000 gick **FIET** samman med tre andra fackliga organisationer och bildade UNI Global Union.

4.12 **FIET Euro.**

Vänstersida av tavlan, rad 5

5.1 *Handels avdelning 1 80 år 1982 på din sida i jobbet*, Malmö. (S.R.140)

5.2 Handels avdelning 9 20 år 1983 på din sida i jobbet, Jönköping. (S.R.140)

5.3 Handels avdelning 5 15 år 1985, på din sida i jobbet, Kramfors. (S.R.140)

5.4 Handels Göteborg 1912 - 1987. (S.R.140)

5.5 Handels avd. 3 70 år 1918 - 1988, Halmstad. (S.R.81)

5.6 Handels avd. 8 Eskilstuna 70 år 1986. (S.R.140)

5.7 *Handels avd. 8 Eskilstuna 80 år 1996.* (S.R.295)

5.8 *Handels avd. 25 1912 - 1987, Norrköping.* (S.R.140)

5.9 *Handels avd. 11 75 år, 1990 Örebro.* (S.R.140)

5.10 *Handelsanställdas Förbund Avdelning 20, 100 år 1912-2012.* Till avdelningens jubileum utkom en bok: *Fackförening i storstad Handels avdelning 20 Stockholm, 1912-2012* av Jonny Hjelm.

5.11 Handels Västmanland 90 år 1996. (S.R.295)

- 1906 bildades avdelningen i Västerås, det var 3 herrar och 1 dam i den första styrelsen

5.12 Handels Västmanland 90 år, 1996. (S.R.295)

Vänster rad 6

6.1–2 Byggnads, Byggnadsarbetareförbundet. (runda märket utkom 2021) (S.R.282)

- 1949 bildades **Byggnadsarbetareförbundet**, som ett resultat av en längre tids försök från LO att genomföra sin industriplan, den så kallade industriförbundsprincipen. Man ville sammanföra alla yrkeskategorier inom byggsektorn i ett industriförbund. **Byggnads** blev inte så stort som planerat, eftersom flera förbund tvekade inför sammanslagningen. Svenska Bleck- och plåtslagareförbundet, Svenska Elektrikerförbundet, Svenska Målarförbundet och Svenska Murareförbundet kom därmed att kvarstå som självständiga organisationer. Vid starten 1949 hade **Byggnads** cirka 108 000 medlemmar. Cirka 42 500 byggnadsträarbetare kom från Svenska Byggnadsträarbetareförbundet, cirka 47 000 grovarbetare från Svenska Grov-

och fabriksarbetareförbundet, cirka 13 000 rörarbetare från Svenska Metallindustriarbetareförbundet och cirka 5 500 anläggare och vattenbyggnadsarbetare från Svenska Vägarbetareförbundet. Byggnadsträarbetareförbundet, som hade sitt ursprung i det 1889 bildade Svenska Träarbetareförbundet samt Väg- och vattenbyggnadsarbetareförbundet upphörde och uppgick helt i **Byggnads**.

- 1961 uppgick Svenska Murareförbundet i **Byggnads**
- 1970 upphörde Svenska Stenindustriarbetareförbundet, då en mindre del (300) överfördes till **Byggnads**
- 2000 uppgick Svenska Bleck- och plåtslagareförbundet i **Byggnads**

6.3 **Byggnads, Byggnadsarbetareförbundet**, utkom 1993. (S.R.282)

6.4–5 **SBAF, Byggnadsarbetareförbundet**. (S.R.282)

6.6 **SBAF, Byggnadsarbetareförbundets förtjänstnål** i 18 karat guld, stämplad T9=1969. (S.R.282)

6.7 Byggnads kongress 2002. (S.R.503)

6.8 Facklig förtroendeman Byggnads.

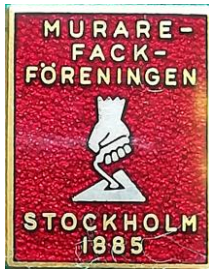

6.9 SMF 1890, Svenska murareförbundet, silver stämplat Y7=1925. (S.R.29)

- 1890 bildades Skånes murareförbund
- 1892 ändrades namnet till **Svenska murareförbundet**
- 1950 hade förbundet 216 avdelningar med 14103 medlemmar
- 1961 uppgick förbundet i Svenska byggnadsarbetareförbundet

6.10 SMF 1890, Svenska Murareförbundet. (S.R.29)

6.11 *Stockholm Murarefackföreningen 1895.* (S.R.282)

6.12 *Stockholm Murarefackföreningen 1895, förtjänstmärke.* (S.R.282)

6.13 *NBTF NBTS PRPF, Nordiska byggnads- och Trä-federationen (NBTF).*

- 1952 bildades **NBTF** en sammanslutning av nordiska fackförbund inom bygg-, trä- och skogssektorerna. **NBTF** har 24 medlemsorganisationer från de fem nordiska länderna med totalt ca 410 000 individuella medlemmar.

6.14 *NBTF PRPF Nordiska byggnads- och Trä-federationen (NBTF).*

6.15 **FITCM FITBB IBBH IFBWW IBTU, International Federation of Building and Wood Workers**, (svenska: den Internationella Byggnads och Träarbetare Federationen) En global facklig yrkesarbetarinternational för fackföreningar.

- 1934 bildades Internationalen
- 2005 på kongressen i Buenos Aires slogs **IFBWW** samman med den World Federation of Building and Wood Workers. (svenska: Världs Federationen av byggnad och träarbetare, WFBW) genom att skapa en ny gemensam global facklig federation

Vänster rad 7

7.1 **Svenska Bleck och plåtslagareförbundet**, verktygen: plåtsax, passare, slät hammare och träklubba. (S.R.198 & 369)

- 1893 bildades Svenska Bleck och plåtslagareförbundet
- 2000 uppgick förbundet i Byggnads

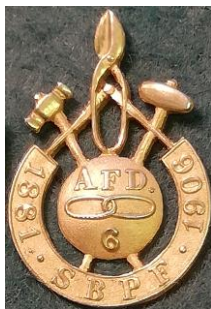
7.2 **Svenska Bleck och plåtslagareförbundet 100 år 1893 - 1993**. (S.R.198)

7.3 Svenska Bleck och plåtslagare avd. 16 Göteborg. (S.R.198)

7.4 Svenska Bleck och plåtslagare avd. 16 Göteborg 1896-1996. (S.R.369)

7.5 AFD 6 1881 - 1906, Svenska Bleck och plåtslagare avd. 6 1881-1906. (S.R.198)

7.6a och b Svenska Bleck och plåtslagare avd. 6 1881-1931, silver stämplas B8=1928. (S.R.198)

7.7 Svenska Bleck och plåtslagareavdelning 6, 1881-1981 100 år, silver stämplad.
(S.R.198)

7.8 Stockholms rörarbetarefackförening 1889-1939, rörarbetarna var en av de fyra yrkesgrupper som bildade Byggnadsarbetareförbundet 1948. Rörarbetarnas emblem: verktygen på märket är, vänster en rörtång, mitten en gängkloppa och höger en rörskårare. (S.R.726)

7.9 Örebro rörarbetares klubb 1919-1939. (S.R.727)

7.10 Västerås rörarbetares klubb 1914-1964. (S.R.727)

7.11 NRAK 1907-1947, Norrköpings rörarbetareklubb. (S.R.282 & 726)

7.12 BRK, Burträsk rörarbetareklubb.

7.13-14 Gräv- o Schaktmaskinisternas yrkesklubb och Kran- & Schaktmaskinisternas yrkesklubb. Tvärfacklig intresseorganisation från 1950-talet med medlemmar från Byggnads-, Transport-, och Vägarbetareförbundet. (S.R.84)

7.15 Glas Avd. -56 Göteborg, okänd bakgrund.

Vänster rad 8

8.1 Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet 50*8 mm i vitmetall med röda bokstäver. (S.R.281)

- 1906 bildades förbundet som Svenska elektriska arbetareförbundet.
- 1947 ändrades namnet till **Svenska Elektrikerförbundet**.

8.2 *Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet* 50*8 mm i svartoxiderad metall med röda bokstäver.

8.3 *Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet* 23*4 mm i vitmetall med röda bokstäver.

8.4 *Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet* 23*4 mm i svartoxiderad metall med röda bokstäver.

8.5-6 *E, Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet* 7*15 mm.

8.7-8 *E, Elektrikerna, Svenska Elektrikerförbundet* 5*10 mm.

Vänster rad 9

9.1–4 *Svenska Elektrikerförbundet*.

- 1906 bildades förbundet som Svenska elektriska arbetareförbundet
- 1947 ändrades namnet till *Svenska Elektrikerförbundet* (S.R.281)

9.5–7 *Svenska Elektrikerförbundet*, hedersnål. (S.R.281)

9.8 *EL1 El-ettan*, Stockholm. (S.R.281)

9.9 *EL1 El-ettan*, hedersnål. (S.R.281)

9.10 *AEG Väst montör klubb 1932-1982*, tillhörde avd. 2 i Göteborg. (S.R.86)

9.11 *ASEA Montörklubb Göteborg*, tillhörde avd. 2 i Göteborg.

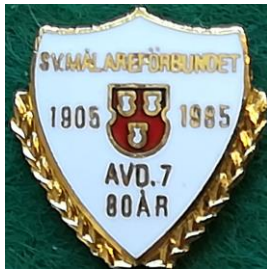
9.12 *SEF*. Svenska Elektrikerförbundet, togs fram till Idé och framtidsmässan i maj 2000. (S.R.512)

Vänster rad 10

10.1-2 *Svenska Målareförbundet*. (S.R.139)

- 1887 bildades förbundet som Svenska måleriarbetareförbundet
- 1929 ändrades namnet till *Svenska Målareförbundet*
- 2024 uppgår förbundet i Byggnads

10.3 Svenska Målareförbundet avd. 7 80 år, 1905 – 1985, Västerbotten Umeå. (S.R.139)

10.4 Målarna Sörmland 1888–1988 avd. 15 100 år, Nyköping. (S.R.139)

10.5 Värmlandsmålarna 100 år 1895–1995, avd. 20 Karlstad. (S.R.662)

10.6 AB Färgmaterial, till förbundets 100-årsjubileum 1987 togs det fram en text över Svenska Målareförbundets verktygsförsäljning. (S.R.271)

Fram till år 1953 var det arbetsgivarnas uppgift att skaffa verktyg åt målarna, men redan på 1920-talet började allt fler att själva köpa penslar. Anledningen var, att målarmästarna sänkte kvalitetskraven på grund av stigande priser och dessutom köpte man för små kvantiteter. Särskilt när ackordet gjorde sitt intåg på 1930-talet blev det nödvändigt med ordentliga verktyg och det var också en fråga om yrkesstolthet; ju bättre verktyg desto bättre resultat.

År 1950 bildades AB Färgmaterial. Det skulle göra stora inköp och träffa avtal med fabrikanter och leverantörer om sortiment och priser. Dessutom öppnade man en

färghandel i Uppsala och sedermera även i Stockholm, Göteborg, Skellefteå, Västerås, Malmö, Luleå och Linköping. Allt detta skedde under stort motstånd från de privata penselfabrikanterna utom från Perfect AB i Bankeryd, vilket man inledde ett samarbete med.

Det är ingen tvekan om att Färgmaterial lyckades sänka priserna och höja kvaliteten på verktygen. Sedan företaget år 1967 uppgått i det nybildade BPA ansåg emellertid medlemmarna att insynen försvårats. Köpen i butiker och avdelningar hade också minskat och företaget började begränsa sin verksamhet vid mitten av 1970-talet. Målareförbundet hade då efter kongressbeslut själva börjat överta inköp och försäljning via avdelningarna. År 1980 upphörde Färgmaterials verksamhet helt.

Redan 1953 hade Färgmaterial gjort sin första katalog över sortimentet. Denna tradition återupptogs av förbundet genom verktygsrådet år 1983 då dess första liknande katalog ställdes samman och kompletteras varje år med en aktuell prislista som bifogas Målarnas facktidning. I sortimentet finns också yrkeskläder från Slitman i Sala.